

نقد و بررسی آزادی جنسیتی در غرب و جمهوری اسلامی ایران

زینب عساکره^۱

چکیده

یکی از مسائلی که در جهان امروز، مورد بحث و کنکاش جدی از جانب ادیان مختلف قرار گرفته، «آزادی» و حدود آن است. این واژه در معانی و کارکردهای مختلفی ظهور و بروز یافته است. یکی از این کارکردها، «آزادی جنسیتی» است که پذیرش یا عدم پذیرش آن از سوی ادیان و دول مختلف، نتایج متفاوت را در بر داشته است. جهان غرب، پس از گذراندن دوران مختلف، اکنون مسئله «آزادی جنسی» را رها کرده و برای آن چارچوبی قائل نیست. در مقابل جمهوری اسلامی ایران، که آموزه‌هایی بر اساس دین اسلام بر آن حکم-فرما است، با نگاهی دین‌مدارانه کوشیده است، سطح آگاهی مردمان مسلمان خود را بالا برده و آنان را با رعایت حدود این نوع آزادی، بهره‌مند سازد. این جستار کوشیده است تا با روش توصیفی، به این نوع از آزادی در جوامع غربی و در ایران پس از انقلاب اسلامی بپردازد و به نتایج زیر دست یافته است که؛ وجود آزادی در امر جنس و جنسیت، لطمات جبران‌ناپذیری را بر پیکره خانواده و به تبع آن، جامعه وارد می‌کند. بنیان خانواده، با عدم رعایت حدود جنسی، کانونی پر از تنش و آسیب‌زا برای تربیت فرزندان خواهد بود و این فرزندان نیز، در سال‌های آتی، نخواهند توانست، جامعه خود را در جهت صحیح و رو به رشدی هدایت کنند. نتیجه اینکه عوامل تحریک‌زایی که تمامی ندارند، رشد و فزونی یافته، انرژی و توانی که باید صرف اعتلای کشور شود، در این راه به هدر خواهد رفت و خسران و زیان، ثمره این طرز فکر و عمل به آن خواهد بود.

کلیدواژه: آزادی - جنسیت - غرب - اسلام

۱. سال پنجم سطح دو، مدرسه علمیه فاطمه زهرا (س)، ۷۳۳ Marzyeh Saberi

مقدمه

خانواده به عنوان مهم‌ترین رکن هر جامعه و کوچک‌ترین و اصلی‌ترین بنیان آن، همواره مورد نظر دول و سیاستمداران، بوده است؛ چرا که با وجود حفظ این بنیان، جامعه نیز، محفوظ خواهد ماند و هم‌چنین، با نابودی این ریشه و اصل، جامعه نیز، روی سعادت را نخواهد دید. گرچه ممکن است، جوامعی در ظاهر دم از پیشرفت بزنند؛ اما در دل خود، انسان‌هایی را می‌پرورانند، افسرده، دل‌مرده، متحرک؛ ولی فاقد هر گونه میل و خواسته عمیق.

یکی از مشکلاتی که می‌تواند خانواده را تهدید کند، آسیب ناشی از وجود آزادی‌های جنسیتی است که در برخی از کشورها، به ویژه در غرب وجود دارد. این آسیب، در وهله اول خانواده را تهدید خواهد کرد. بررسی و واکاوی معضل‌های ناشی از وجود این آزادی در غرب و بهره‌ها و فواید دوری از این آسیب در جامعه ایران پس از انقلاب اسلامی، گره‌گشایی خواهد بود بر سر راه جوانانی که کعبه آمال خود را غرب و فرهنگ منحط آن با خانواده‌هایی از هم گسسته، می‌بینند.

جامعه غربی، جامعه‌ای است که بیشترین آسیب را از این آسیب، دیده است. عدم کارآیی بهینه، بی‌بند و باری افراطی، ترس و ناامنی به ویژه برای زنان و دختران و ... از مشکلات همیشگی این جوامع است. طوری که اکنون تمام تلاش خود را در جهت حمایت از خانه و خانواده و دوری و عدم اختلاط میان دو جنس زن و مرد کرده‌اند تا اندکی از این خسران را جبران کنند. در مقابل ایران اسلامی با بهره‌گیری از تعالیم ناب اسلامی، با رعایت حدود آزادی و مهار آن در قالب خانواده، کمترین آسیب را دیده است. ازدواج وسیله‌ای صحیح و شرعی برای ارضای میل جنسی، ارمغانی است که اسلام همگان را به آن ترغیب می‌کند. جایگاه این امر در سخنان پیامبر اسلام و ائمه اطهار بسی بزرگ است. سفارش‌هایی که از بزرگان دین ما در خصوص ازدواج و پرداختن به همسر و فرزند، شده است، همگی گواه بر این مطلب هستند.

در این پژوهش کوشیده شده است تا نگاه غرب و ایران اسلامی را نشان داده و مضرات پرداختن به این نوع از آزادی و منافع دوری از این آسیب، بررسی شود.

ضرورت این پژوهش و تحقیقاتی از این قبیل برای آگاهی نسل جوان و نوجوان جامعه اسلامی ایران، بر کسی پوشیده نیست. جوانانی که متأسفانه، تنها به زرق و برق غرب می‌نگرند و از سیاهچال تاریکی که در دل آن وجود دارد بی‌خبرند.

۱- مفهوم‌شناسی

۱-۱- مفهوم لغوی و اصطلاحی آزادی

واژه «آزادی» در لغت، به معنای قدرت انتخاب، رهایی، خالص شدن از آمیختگی، میرا بودن از عیب و نقص و میانه شیء است.^۱ آزادی در اصطلاح، معانی گوناگون دارد که تا بیش از دویست تعریف می‌رسد؛ به عنوان نمونه، آزادی عبارت است از: «فقدان موانع در راه تحقق آرزوهای انسان».^۲

۱-۲- مفهوم لغوی و اصطلاحی اسلام

واژه اسلام در لغت باب افعال از ماده «س-ل-م»^۳ به معنای صحت و عافیت و دوری از هرگونه عیب و نقص و فساد^۴ و در باب افعال به معنای زیر است: انقیاد،^۵ اطاعت کلی و بی‌قید و شرط و تسلیم محض بودن،^۶ اذعان به حکم الهی، اخلاص در عبادت این واژه مانند بیشتر اصطلاحات کلیدی قرآن پیشینه‌ای خاص در جاهلیت دارد این اصطلاح در آن دوران به طور کلی به معنای ترک کردن و دست کشیدن بوده است و عرب‌ها هنگامی فعل «اسلم» را به کار می‌بردند که شخص از چیزی که برای او بسیار عزیز و گران‌بها بود دست می‌کشید و آن را به دیگری که خواستار آن بود وا می‌گذاشت اسلام در اصطلاح به چهار معنا بکار می‌رود:^۷

۱. هر کسی که نوعی وحی الهی را می‌پذیرد به عام‌ترین معنای کلمه مسلمان است، خواه یهودی، مسیحی و یا زرتشتی باشد. به عبارت دیگر مسلمان در معنای نخست انسانی است که با استفاده از عقل و اختیار خویش یک شریعت و حیانی را بپذیرد.
۲. مسلمان به معنای همه مخلوقات هستی است که شریعت و قوانین الهی را می‌پذیرند به این معنا که این مخلوقات تابع قوانینی تخلف‌ناپذیرند که در اصطلاح قوانین طبیعت خوانده می‌شوند.
۳. مسلمان یک معنای والا نیز دارد که این معنا درباره اولیاء اطلاق می‌شود. همه موجودات به یک معنا به وجود خویش علم دارند و تنها انسان است که نسبت به علم خویش آگاه است و علم آگاهانه به وجود خویش دارد. ولیّ بسان طبیعت است از آن حیث که لحظه لحظه زندگی‌اش مطابق با اراده الهی، آگاهانه و فعالانه است در حالیکه مشارکت طبیعت در اراده الهی منفعلانه است.

۱. سایت اندیشه قم، برگرفته از مقاله «حدود آزادی»، تاریخ بازیابی ۱۳۹۵/۱۲/۰۲.

۲. مطهری، گفتارهای معنوی، ص ۱۴.

۳. ابن منظور، لسان العرب، ج ۱۲، ص ۲۸۹.

۴. ابن فارس، مقاییس اللغة، ج ۳، ص ۹۰.

۵. ابن منظور، لسان العرب، ج ۱۲، ص ۲۹۵.

۶. ایزوتسو، توشی‌هیکو، مقاله خدا و انسان در قرآن، ترجمه احمد آرام، تهران: نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۴ ش، ص ۲۵۶.

۷. نصر، آرمان‌ها و واقعیت‌های اسلام، ترجمه انشاءالله رحمتی، جامی، ص ۳۱.

کار دو برابر می‌شود. در بسیاری از جاها از زنان کار بیشتری می‌کشند و مزد کمتری می‌دهند.^۱

در برخی از کشورها از صنعت سکس به عنوان جاذبه گردشگری استفاده می‌شود. هدف از انقلاب جنسی رسیدن به لذت و شادی بدون تعهد بوده است. آزادسازی جنسی، رواج جلوگیری از آبستنی با قرص‌های ضد بارداری، برهنگی در ملاعام و در حضور دیگران، گسترش روابط جنسی پیش از ازدواج و تبدیل آن به امری معمولی، هنجار شدن هم جنس گرایی و ارضای میل جنسی به شکل‌های دیگر و قانونی شدن سقط جنین، نتایج انقلاب جنسی در غرب است. امروز دیگر در اروپا برای گرفتن شناسنامه برای فرزند نیازی به ذکر نام پدر نیست.^۲

آزادی جنسی که از آن به عنوان یک انقلاب یاد می‌شود یکی از افتخارات معاصر تمدن غرب است. انقلابی که اولین و بیشترین قربانیان آن را زنان و دختران تشکیل می‌دهند. گذشته از نتایج غیر مستقیم اجتماعی، مادران تنها، فرزندان رها شده، بیماری‌های جنسی و هرج و مرج احساسات در افراد و نیز سقط جنین گسترده از نتایج مستقیم این آزادی بوده است که بیشترین صدمه را به جسم و روح زنان به خصوص در آمریکا وارد ساخته است. آزادی جنسی که از آن به عنوان یک انقلاب یاد می‌شود یکی از افتخارات معاصر تمدن غرب است. انقلابی که اولین و بیشترین قربانیان آن را زنان و دختران تشکیل می‌دهند. گذشته از نتایج غیر مستقیم اجتماعی، مادران تنها، فرزندان رها شده، بیماری‌های جنسی و هرج و مرج احساسات در افراد و نیز سقط جنین گسترده از نتایج مستقیم این آزادی بوده است که بیشترین صدمه را به جسم و روح زنان به خصوص در آمریکا وارد ساخته است.^۳

۱-۲- خانواده

در دنیای غرب و بخصوص در آمریکا و بعضی از کشورهای اروپای شمالی معروف است که بنیان خانواده خیلی متزلزل است. چرا؟ علت این است که در آن جاها آزادی جنسی و بی‌بند و باری جنسی زیاده‌تر است. وقتی بی‌عفتی رایج شد، یعنی مرد و زن این نیاز غریزی را در جایی دیگر غیر از خانواده، غیر از کانون خانواده، تأمین کردند، این کانون خانواده در واقع یک چیز بی‌معناست: یک چیز تحمیلی و تشریفاتی است. لذا از نظر عاطفی از هم جدا می‌شوند. حالا ظاهراً جدایی بینشان نیست اما به هم علاقه و دلبستگی ندارند. اگر انسان‌ها رها بودند که غریزه‌ی جنسی را هر طور می‌خواهند اشباع کنند، یا خانواده تشکیل نمی‌شد یا یک چیز سست و پوچ و تهدید پذیر و ویرانی‌پذیری می‌شد و هر نسیمی آن را به هم می‌زد. لذا در هر جای دنیا که می‌بینید آزادی‌های جنسی هست، به همان نسبت خانواده ضعیف است؛ چون مرد و زن برای اشباع

۱. مهکام، رضا، یکصد و سی و دومین نشست از سلسله نشست‌های فرهنگ مهدوی موسسه فرهنگی هنری موعود عصر (عج)، «مدیریت غریزه جنسی در طوفان ابتلائات آخرالزمانی»، پنجشنبه ۲۷ تیر
۲. همان.

۳. <https://www.mashreghnews.ir/news>

غربی از نظر آزادی است. مکاتب غربی به این نکته اهمیت نمی‌دهند. البته معلمین اخلاقشان (که اخلاق آن‌ها هم از غنای معنوی و فکر معنوی الهی جداست و لذا یک اخلاق خشک و بی‌محتوایی است). توصیه‌هایی می‌کنند و کتاب‌هایی می‌نویسند، لکن جدای از بحث آزادی، این را آزادی انسان نمی‌دانند. اسلام این را آزادی انسان می‌داند.^۱ من در این جا چند سخن از رهبران اسلام را عرض می‌کنم تا ببینید اسلام به این آزادی، که در حقیقت رهایی معنوی و آزادی از قیدها و زنجیرهای درونی انسان است، چگونه نظر می‌کند:

۱- «لَا يَسْتَرْقِيَنَّكَ الطَّمَعُ وَ قَدْ جَعَلَكَ اللَّهُ حُرًّا»^۲ یعنی ای انسان، طمع و آز تو را اسیر و برده نکند، در حالی که خدا تو را آزاد آفریده است. «آزادی که طمع آن را سلب می‌کند و از بین می‌برد، چگونه آزادی است؟ طمع و آز و حرص انسانی، او را اسیر می‌کند، این ضد آزادی است، نه این که انسان آزادی‌خواه باشد خود را آزاد بداند، اما اسیر بند طمع باشد، این خود او را برده خواهد کرد.

۲- «مَنْ تَرَكَ الشَّهَوَاتِ كَانَ حُرًّا»^۳ آن که شهوات و هوس‌ها و تمایلات نفسانی خودش را رها می‌کند، آزاد و حرّ است. «کسی که اسیر شهوات و غرق در تمایلات نفسانی است، چطور آزادی دارد؟ این سخن، آزادی را از دیدگاه و بینش اسلام به طور کلی از آزادی که در بینش غرب هست، جدا می‌کند. آن‌ها می‌گویند اگر کسی اسیر تمایلات و برده هوس‌ها و شهوات‌های خودش است، او را آزاد بگذارید. این آزادی نیست؛ اسارت و بردگی است. هیچ عاملی از بیرون نمی‌تواند یک انسان را آن طور برده کند که شهوت و هوی و هوس درونی او را برده می‌کند. لذا امروز می‌بینید در دنیا استعمارگران برای اسیر کردن ملت‌ها و برای میچ‌گیر کردن شخصیت‌ها حتی مبارزین، از این راه استفاده می‌کنند و آن‌ها را در دام شهوت می‌اندازند. یکی از کارهایی که امروز دستگاه‌های جاسوسی در همه جای دنیا مشغولند، همین است. شخصیت‌هایی را که از آن‌ها حساب می‌برند، و می‌ترسند، و فکر می‌کنند برایشان مزاحمت ایجاد کنند، با تدابیر و شیطنت‌های خاصّی بدون این که خودشان بفهمند، در دام یک امر شهوانی، در دام زن و پول سوق می‌دهند و انسانی که آن طور آزاد بود، فریاد می‌کشید و اظهار وجود می‌کرد، مثل یک برده و اسیر و غلام، مطیع آن‌ها می‌شود. پس شهوات هستند که اسیر کننده انسانند.^۴

۳- «مَنْ زَهَدَ فِي الدُّنْيَا أَعْتَقَ نَفْسَهُ وَ أَرْضَى رَبَّهُ»^۵ کسی که به جلوه‌های دنیا و تمایلات دنیوی بی‌اعتنا باشد،

۱. حسینی خامنه‌ای، علی، آزادی از نظر اسلام و غرب، اندیشه حوزه ۱۳۷۷ شماره ۱۴.

۲. خوانساری، شرح محقق بارع جمال الدین محمد خوانساری بر غرر الحکم و دُرر الکلم، ج ۶، ص ۵۶۵.

۳. محمدی ری‌شهری، پیامبر اعظم (صلی الله علیه و آله و سلم) از نگاه قرآن و اهل بیت (علیهم السلام)، ص ۹۰.

۴. حسینی خامنه‌ای، علی، آزادی از نظر اسلام و غرب، اندیشه حوزه ۱۳۷۷ شماره ۱۴.

۵. خوانساری، شرح محقق بارع جمال الدین محمد خوانساری بر غرر الحکم و دُرر الکلم، ج ۵، ص ۴۷۸.

جان خودش را آزاد و خدایش را خشنود کرده است».

۴- «إِنَّ الْحُرَّ حُرٌّ عَلَى جَمِيعِ أَحْوَالِهِ: إِنْ نَابَتْهُ نَائِبَةٌ صَبَرَ لَهَا، وَ إِنْ تَدَاكَتْ عَلَيْهِ الْمَصَائِبُ لَمْ تَكْسِرْهُ؛^۱ انسان آزاد

در همه حال آزاد است، اگر سختی به او روی بیاورد، تحمل و صبر می‌کند؛ یعنی زبون سختی‌ها و اسیر و مقهور ترس و مصیبت نمی‌شود و اگر مصیبت‌ها از همه طرف بر او هجوم بیاورند و او را زیر فشار قرار بدهند، او نمی‌شکند.» این را آزاد می‌گویند. این آزادی در مفهوم اسلامی است. این یک تفاوت بین مفهوم آزادی از نظر اسلام و مفهوم آزادی از نظر مکاتب غربی بود که عرض شد؛ یعنی: «در اسلام آزادی فقط آزادی از قید و بندهای خارج از وجود انسان نیست، بلکه آزادی از قیده‌های درونی انسان هم بزرگ‌ترین آزادی‌هاست و اگر کسی آن را داشته باشد و این را نداشته باشد، آزاد نیست.»^۲ در این جا به یک نکته نیز اشاره می‌کنم و آن این است که واژه مقدس «تقوا» و نیز واژه مقدس «تزکیه» که این همه در اسلام بر روی آن‌ها تکیه شده است، در حقیقت همان فائق آمدن بر موانع درونی آزادی است. تقوا، عبارت است از این که انسان هوشیارانه از خود محافظت کند، و مانع شود از این که هواها و هوس‌ها و جهالت‌ها و لغزش‌ها او را از راه صحیح الهی و انسانی دور کند. و تزکیه عبارت است از این که انسان خود را از آلائش‌ها، فسادها و گرفتاری‌های روحی و قلبی پاک کند. اگر تقوا و تزکیه در کسی پیدا شد، او در حقیقت آزاد است و می‌تواند بر قدرت‌های بزرگ عالم هم پیروز شود، و اگر در ملّتی تقوا و تزکیه پیدا شد، ولو به طور نسبی، به همان اندازه می‌تواند بر قدرت‌های تهدیدکننده آزادی خویش غلبه کند.^۳

نتیجه‌گیری

پس از بررسی‌های انجام شده در کلام بزرگان دین مبین اسلام از پیامبر و ائمه (علیهم السلام) تا رهبر فقید انقلاب اسلامی و مقام معظم رهبری و همچنین سخنان اندیشمندان غربی و مشاهده نتیجه و آمارهای آن‌ها، نتایج زیر حاصل گردید.

۱- وجود مهار جنسیتی در غالب ازدواج و خانواده در جوامع اسلامی به خوبی توانسته است، جایگاه و شخصیت انسان‌ها را حفظ و آنان را از خطرات، دور نگاه دارد.

۲- وجود بی‌بند و باری و آزادی جنسیتی در غرب، بنیان خانواده‌ها را متزلزل ساخته است.

۳- جامعه غربی هر روز بیش از پیش از انسانیت و کرامت انسانی، فاصله می‌گیرد و در حد بهائم، بلکه پایین‌تر، تنزل می‌کند.

۱. مجلسی، ترجمه بحار الانوار، مترجم: موسوی همدانی، ابوالحسن، ج ۲، ص ۷۵.

۲. خطبه‌های نماز جمعه تهران ۱۳۶۵/۱۰/۰۵ - عنوان فیش: مخالفت آنارشیست‌ها با آزادی مطلق.

۳. حسینی خامنه‌ای، علی، آزادی از نظر اسلام و غرب، اندیشه حوزه ۱۳۷۷ شماره ۱۴.

۴- آمار کارکردها و پیشرفت‌ها، در غرب، به خاطر وجود مشکلات فراوان ناشی از این آسیب، رو به افول است.

۵- عدم ایمنی از سوی مردها، در جوامع غربی، برای زنان و دختران، یک مشکل جدی تلقی می‌شود.

۶- زن مسلمان در سایه اسلام و قوانین آن در کمترین حد آسیب قرار دارد.

در مجموع مهار و کنترل آزادی، نتیجه‌ای است که به عنوان حلقه مفقوده غرب، اذهان اندیشمندان و مردمان این کشورها را به خود جلب کرده است؛ اما متأسفانه جوانان ما جور دیگری می‌اندیشند و در گمراهی به سر می‌برند. بر ماست که در بیداری این جوانان نجیب و پاک، تمام تلاش خود را به کار گیریم تا در پیشگاه پروردگار عالمیان شرمگین و خجل نباشیم.

منابع و مأخذ

منابع عربی

- ۱- ابن فارس، مقاییس اللغة، ج ۳، قم: انتشارات دارالفکر، ۱۳۹۹ هـ
- ۲- ابن منظور، لسان العرب، ج ۱۲، چاپ سوم، بیروت: انتشارات دار صادر، ۱۴۱۴ هـ
- ۳- خوانساری، جمال، شرح محقق بارع جمال الدین محمد خوانساری بر غرر الحکم و دُرر الکلم، ج ۶، چاپ چهارم، تهران: انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۶۶.

منابع فارسی

- ۴- خمینی، روح الله، صحیفه امام، ج ۹، تهران: مجموعه آثار امام خمینی (ره)، ۱۳۵۸.
- ۵- مطهری، مرتضی، گفتارهای معنوی، تهران: انتشارات صدرا.
- ۶- محمدی ری شهری، محمد، پیامبر اعظم «صلی الله علیه و آله و سلم» از نگاه قرآن و اهل بیت (علیهم السلام)، چاپ سوم، قم: موسسه علمی فرهنگی دار الحدیث، سازمان چاپ و نشر، ۱۳۸۶.
- ۷- مجلسی، محمدباقر، ترجمه بحار الانوار، مترجم: موسوی همدانی، ابوالحسن، ج ۲، چاپ اول، تهران: کتابخانه مسجد ولی عصر، ۱۳۸۳.
- ۸- معین، محمد، فرهنگ فارسی معین، چاپ دوم، ج ۶، تهران: انتشارات نامن، ۱۳۸۶.
- ۹- نصر، حسین، آرمان‌ها و واقعیت‌های اسلام، ترجمه انشاءالله رحمتی، تهران: انتشارات جامی، ۱۳۸۲.

مقاله، سایت، فصلنامه، نشست، خطبه

- ۱۰- ایزوتسو، توشی‌هیکو، مقاله خدا و انسان در قرآن، ترجمه احمد آرام، تهران: نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۴ ش.
- ۱۱- حسینی خامنه‌ای، علی، آزادی از نظر اسلام و غرب، اندیشه حوزه ۱۳۷۷ شماره ۱۴.
- ۱۲- سایت اندیشه قم، برگرفته از مقاله «حدود آزادی»، تاریخ بازبایی ۱۳۹۵/۱۲/۲.
- ۱۳- خطبه‌های نماز جمعه تهران، عنوان فیش: مخالفت آنارشیست‌ها با آزادی مطلق، ۱۳۶۵.
- ۱۴- فاتحی، محمد- توکلی خانیکی، محمدجواد، مجله پیامدهای منفی ترویج تفکر آزادی جنسی غربی در کشور مطالعه کیفی، نشریه پژوهشی در دین و سلامت، تابستان ۱۴۰۲، شماره ۳۵.
- ۱۵- گروه جامعه جهان نیوز، محمد هادی، سه شنبه ۲۲ تیر ۱۴۰۰ ساعت ۱۵:۲۴
- ۱۶- مختاری، محمدحسین، مقاله زن و رویای آزادی در غرب، فصلنامه طهورا، سال دوم، ۱۳۸۸، شماره چهارم.

- ۱۷- میلاد ولیان، مقاله رویای رویای از هم پاشیده یک خانواده، ۲۳ تیر ۱۳۹۷.
- ۱۸- مقاله جنس و جنسیت، حوراء سال ۱۳۸۲ شماره ۲، مقاله جنس و جنسیت، حوراء سال ۱۳۸۲ شماره ۲، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
- ۱۹- مهکام، رضا، یکصد و سی و دومین نشست از سلسله نشست‌های فرهنگ مهدوی موسسه فرهنگی هنری موعود عصر(عج)، «مدیریت غریزه جنسی در طوفان ابتلائات آخرالزمانی»، پنجشنبه ۲۷ تیر.
- ۲۰- The subjection of women , P . ۵۲۲
- ۲۱- Sabor P. From Sexual Liberation to Gender Trouble: Reading" Memoirs of a Woman of Pleasure" from the ۱۹۶۰s to the ۱۹۹۰s. Eighteenth-Century Studies. ۲۰۰۰؛۳۳(۴):۵۶۱-۷۸.
- ۲۲ -Aboutorabian F. Symbols of Western lifestyles at odds with Islamic lifestyle. Religious lifestyle. ۲۰۱۴؛۱۱):۹۵-۱۲۶. (Full Text in Persian).
- ۲۳- Basiri M, Asadi N, Heidari K. Terorism-e Farhangi
۲۴. <https://fa.wikipedia.org/wiki/%D%BA%D%B%1D%A>
۲۵. <https://www.mashreghnews.ir/news>